

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

Editörler

Ahmet ŞİMŞEK & Selahattin KAYMAKÇI

Yazarlar

Yücel Kabapınar, **İsmail Hakkı Demircioğlu**, Ali Meydan, **Bahri Ata**, Ahmet Şimşek, **Halil Tokcan**, Bayram Tay **Hakan Akdağ**, Selahattin Kaymakcı, **Ufuk Şimşek**, Adnan Altun, **Yasin Doğan**, Cemalettin Ayas, **İbrahim Turan** Ebru Demircioğlu, **Neval Akça Berk**, Murat Keçe, **Cemil Cahit Yeşilbursa**, Oğuzhan Karadeniz, **Banu Çulha Özbaş** Şükran Uçuş, **Talip Öztürk**, Bekir Taştan, **Gizem Bengiç Çolak**

Editörler: Doç. Dr. Ahmet ŞİMŞEK
Doç. Dr. Selahattin KAYMAKCI

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİ

ISBN 978-605-318-268-9

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2015, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti.ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

I. Baskı: Ekim 2015, Ankara

Yayın-Proje: Seda Gökay

Dizgi-Grafik Tasarım: Didem Kestek

Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı

Baskı: Vadi Grup Ciltevi A.Ş.

İvedik Organize Sanayi 28. Cadde 2284 Sokak No:105

Yenimahalle/ANKARA

(0312 394 55 91)

Yayıncı Sertifika No: 14749

Matbaa Sertifika No: 26687

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi 0312 430 67 50 - 430 67 51

Yayınevi Belgeç: 0312 435 44 60

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Dağıtım Belgeç: 0312 431 37 38

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

Alana yaptığı değerli katkılar ve yetiştirdiği üretken akademisyenler için hocamız Mustafa SAFRAN'A saygı ile..

ÖN SÖZ

Eğitim-öğretimin okul sınırları dışına çıktığı bir zaman diliminde yaşıyoruz. Gerek bilimsel ve teknolojik gelişmeler gerek eğitim-öğretim anlayışında meydana gelen yenilikler okul dışı öğretimi zorunlu kılıyor. Hiç kuşkusuz bu zorunluluktan sosyal bilgiler öğretimi de etkileniyor.

Elinizdeki bu kitabın fikri temelleri 2012 yılında atıldı. Haziran 2012'de Trabzon'da düzenlediğimiz II. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu'nda editörlerin sosyal bilgiler derslerinde okul dışı öğrenme ortam ve etkinlikleri üzerine birlikte bir kitap çalışması yapmaya ilişkin sohbeti kitabın ilk nüvesini oluşturdu. Haziran 2014'te Sakarya'da gerçekleştirdiğimiz III. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu sırasında durum daha da netleşti. Süreç içinde yurtiçi ve yurtdışı çalışmalarını tarayarak ortaya çıkardığımız kitap bölümleri ve içerikleri taslağı geçen Ocak ayında son halini aldı. Sırada kimin yazar olarak katkı sağlayacağı hususu vardı. Sosyal bilgiler öğretimi alanında çalışan kıymetli meslektaşlarımızdan her birinin çalışma ve ilgi alanlarını dikkate alarak kitaba katkı sağlamalarını talep ettik. Onlar da bizi kırmadılar ve bu güzel kitap ortaya çıktı. Gösterdikleri sabır ve çalışmalarındaki titizlik için her birine ayrı ayrı teşekkür ederiz. Ayrıca kitabın bölümlerinin yazım sürecinde çeşitli gerekçelerle yazısını yetiştiremeyen arkadaşlarımız da oldu. Kitabımızın sonraki baskılarında onların yazılarıyla daha da zenginleşeceğimizi umut ediyoruz.

Bölüm yazılarının toplanması ve okunması tam da Ağustos ayının sıcak günlerine rast geldi. Bu tatil zamanında kitap çalışması nedeniyle kendilerinden çalıştığımız zamana karşın gösterdikleri sabır için sevgili eşlerimize ve çocuklarımıza teşekkür ediyoruz.

Kitabımızın ülkemizdeki tüm araştırmacılara, sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğretmen adayları için katkı sağlayıcı ve yol gösterici olmasını canı gönülden arzu ediyoruz. Çünkü biliyoruz ki en iyi kitap okunan ve okuyana katkı sağlayandır.

Ahmet ŞİMŞEK ve Selahattin KAYMAKCI

Sakarya-Kastamonu, 2015

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

1. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amacı ve Kapsamı
Ahmet ŞİMŞEK ve Selahattin KAYMAKCI
2. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğrenme Teorileri
Halil TOKCAN
3. BÖLÜM: Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında “Okul Dışı Öğrenme”ye Bakmak: ‘Bize Her Yer Sınıf Bize Her Yer Öğrenme Ortamı’
Yücel KABAPINAR
4. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yasal İzin Sürecini Planlama
Hakan AKDAĞ
5. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Çevrenin Kullanımı
İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU ve Ebru DEMİRCİOĞLU
6. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih
Yasin DOĞAN
7. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih
Cemil Cahit YEŞİLBURSA
8. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müzeler
Bahri ATA
9. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sanal Müze ve Turlar
İbrahim TURAN
10. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Alanlar
Banu ÇULHA ÖZBAŞ
11. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Şehitlik, Anıt ve Mezarlıkların Kullanımı
Ufuk ŞİMŞEK
12. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Coğrafi Alanlar
Cemalettin AYAS ve Bekir TAŞTAN
13. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Doğa Eğitimi
Ali MEYDAN
14. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Resmi Kurumlar
Murat KEÇE

- 15. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Eğitiminde Özel Sektör Kurumları**
Bayram TAY ve Şükran UÇUŞ
- 16. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sivil Toplum Kuruluşları**
Neval AKÇA BERK
- 17. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ev Ödevleri**
Talip ÖZTÜRK
- 18. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Bilimsel ve Sanatsal Etkinlikler**
Oğuzhan KARADENİZ
- 19. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sosyal Medya**
Adnan ALTUN
- 20. BÖLÜM: Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Hizmet Ederek Öğrenme**
Gizem Bengiç ÇOLAK

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
Bölümler ve Yazarlar	v
İçindekiler.....	vii

BÖLÜM 1

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminin Amacı ve Kapsamı

Özet	1
Giriş.....	2
1. Okul Dışı Öğretimin Tanımı, Amacı ve Kapsamı.....	2
2. Okul Dışı Öğretimin Felsefi ve Tarihsel Arka Planı	5
3. Okul Dışı Öğretim ve Sosyal Bilgiler	6
4. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılabilecek Okul Dışı Öğretim Ortamları	8
Sonuç.....	9
Değerlendirme Soruları.....	10
Kaynaklar	11

BÖLÜM 2

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğrenme Teorileri

Özet	15
Giriş.....	16
1. Okul Dışı Eğitimin Temel Felsefesi ve Dayanakları.....	16
1.1. Dewey ve Okul Dışı Öğrenme	19
1.2. Illich ve Okul Dışı Öğrenme.....	22
2. Çeşitli Öğrenme Teorileri ve Okul Dışı Eğitim	23
2.1. Yapılandırmacılık ve Okul Dışı Eğitim.....	23
2.2. Araştırma-İnceleme/Problem Çözme ve Probleme Dayalı Öğrenme ve Okul Dışı Öğretim.....	27
Senaryo I.....	29
Senaryo II	30
2.3. Proje Tabanlı Öğrenme ve Okul Dışı Öğretim.....	30
PROJE DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ.....	33
2.4. Çoklu Zekâ Kuramı ve Okul Dışı Öğretim	34

Sonuç.....	38
Değerlendirme Soruları.....	39
Kaynaklar.....	40

BÖLÜM 3

Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında “Okul Dışı Öğrenme”ye Bakmak: ‘Bize Her Yer Sınıf, Bize Her Yer Öğrenme Ortamı’

Özet	43
Giriş.....	44
1. Ziyaret Temelli Etkinlikler	48
1.1. Müze, Tarihsel Alan Gezileri ve Sanal Müzeler.....	48
1.2. İnceleme Gezisi	51
1.2.1 Girişimcilik ve Sosyal Katılım Becerisi.....	52
1.2.2 Mekânı Algılama Becerisini Geliştirmek İçin Ne Yapılabilir?	53
2. Araştırma Temelli Etkinlikler	55
2.1. Sözlü Tarih	55
SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEĞERLENDİRME FORMU.....	62
2.2. Görüşme/Röportaj Yapma.....	63
2.3. Yerel Tarih	64
2.4. Ödevler (İnternet, Proje ve Gözlem Etkinlikleri)	67
2.5. Medya (Gazete/Belgesel/Film/Dizi)	69
Sonuç	71
Değerlendirme Soruları.....	72
Kaynaklar.....	73

BÖLÜM 4

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yasal İzin Sürecini Planlama

Özet	75
Giriş.....	76
1. Gezilerde İstenilen Evraklar	79
2. Gezilerde Dikkat Edilecek Hususlar	81

2.1. Gezilerde Uyulması Gereken Hususlar:	81
Sonuç.....	83
Değerlendirme Soruları.....	84
Konu İçerisinde Verilen Mevzuatlar İçin Önerilen Temel Kaynak.....	84
Ekler	84
EK-1: VELİ İZİN BELGESİ.....	84
EK-2: GEZİ BİLGİ FORMU	85
EK-3 KATILIMCI LİSTESİ.....	86
EK-4: OKUL GEZİLERİ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ	87
EK-5: GEZİ PLANI	91
EK-6: GEZİ PLANI (İL İÇİ)	92
EK-7: GEZİ PLANI (İL DIŞI).....	93
EK-8: ETKİNLİK (DERS) PLANI.....	94

BÖLÜM 5

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Çevrenin Kullanımı	
Özet	99
Giriş.....	100
Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Çevre Neden Kullanılmalıdır?	101
2. Tarihsel Çevrede Yürütülebilecek Öğretim Etkinlikleri.....	104
2.1. Sözlü Tarih Etkinlikleri:	104
2.2. Yerel Tarih Etkinlikleri:	104
2.3. Problem Çözme:	105
2.4. Çalışma Yaprağına Dayalı Etkinlikler:.....	105
2.5. Dramaya Dayalı Etkinlikler:	106
2.6. Gözlemsel Çizim:	106
3. Tarihsel Çevrenin Kullanılması İçin Yapılacak Planlamada Dikkat Edilecek Bazı Hususlar	106
3.1. Dersin Kazanımına Uygun Tarihsel Çevrenin Tespiti:.....	106
3.2. Tarihsel Çevre Etkinliğinde Geliştirilecek Niteliklerin Belirlenmesi:	107
4. Tarihsel Çevrede Kullanılabilecek Öğretim Materyalleri ve Yaklaşımlarının Planlanması:	107
4.1. Öğrencilerin Gruplara Ayrılması, Rol ve Sorumlulukların Belirlenmesi:...	107

4.2. Tarihsel Çevrede Yürütülecek Etkinliğin Hayata Geçirilmesi:.....	107
4.3. Tarihsel Çevre Etkinliğinin Değerlendirilmesi:	107
5. Tarihsel Çevre Kullanımında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerini Yönlendirebilecek Soru ve Çalışma Yaprağı Örnekleri.....	108
5.1 Tarihsel Çevrede Yer Seçiminde Öğretmenleri Yönlendirebilecek Sorular:.....	108
5.2 Tarihsel Çevrede Kullanılabilecek Bir Çalışma Yaprağında Sorulabilecek Sorular (Web1):.....	108
5.3 Tarihsel Çevreye Ait Fotoğrafların Analizi İçin Hazırlanan Çalışma Yaprağında Sorulabilecek Sorular (Web1):.....	109
Sonuç.....	109
Değerlendirme Soruları.....	110
Kaynaklar.....	111

BÖLÜM 6

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sözlü Tarih

Özet	113
Giriş.....	114
1. Sözlü Tarih Yönteminin Aşamaları.....	117
2. Sözlü Tarih Araştırmasını Planlama Süreci (Hazırlık).....	119
2.1. Konunun Seçimi.....	119
2.2. Kaynak Kişinin Seçimi	120
2.3. Görüşme Öncesi Dikkat Edilmesi Gerekenler	121
3. Sözlü Tarih Araştırmasında Görüşme Süreci	124
4. Sözlü Tarih Araştırmasında Görüşme Sonrası Süreç	129
Sonuç	129
Değerlendirme Soruları.....	131
Kaynaklar	132
EK 1: Örnek Sözlü Tarih Yöntemiyle Yapılmış Görüşme Metni: Atatürk'e Beyaz Treninde Makinistlik Yapan Bir Gölbaşılı: Şerif Erdimez.....	135
EK 2: İŞKAYNAK KİŞİYE TEŞEKKÜR MEKTUBU ÖRNEĞİ.....	140
EK 3: SÖZLÜ TARİH ETKİNLİĞİ ÖZDEĞERLENDİRME FORMU	141

BÖLÜM 7**Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yerel Tarih**

Özet	143
Giriş.....	144
1. Yerel Tarih Öğretiminin Faydaları	144
2. Yerel Tarih Öğretiminin Sınırlılıkları	147
3. Yerel Tarih Öğretiminde Kullanılabilecek Kaynaklar.....	147
4. Yerel Tarih Öğretiminde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	148
5. Yerel Tarih Öğretiminde Kullanılabilecek Yöntem, Teknik ve Etkinlikler.....	149
Sonuç.....	153
Değerlendirme Soruları.....	153
Kaynaklar.....	154
Ekler	156
EK-1: YEREL TARİH ÇALIŞMALARINDA KULLANILABİLECEK ÇALIŞMA YAPRAĞI ÖRNEKLERİ.....	156
EK-2: YEREL TARİH ETKİNLİK PLANI ÖRNEKLERİ.....	160

BÖLÜM 8**Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müzeler**

Özet	171
Giriş.....	172
1. Türkiye’de Müzelerden Yararlanmanın Kısa Tarihi.....	172
2. Müzelerin Sosyal Bilgiler Eğitimindeki Yeri.....	175
3. Müzelerden Neden Yararlanılmalıdır?	175
4. Müzelerden Nasıl Yararlanılabilir?.....	177
Sonuç	184
Kaynaklar.....	185
Değerlendirme Soruları.....	186
EK: MÜZE ZİYARET ETKİNLİĞİ PLANI	186

BÖLÜM 9

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE SANAL MÜZE VE TURLAR

Özet	189
Giriş	190
1. Sanal Müzelere Getirilen Eleştiriler	194
2. Sanal Müze Sayfaları Nasıl Hazırlanmalıdır?	196
3. Sanal Müzelerle Yapılabilecek Etkinlikler.....	197
a) Hazırlık:.....	198
b) Uygulama:	199
c) Değerlendirme:	199
Sonuç.....	199
Değerlendirme Soruları.....	200
Genişletilmiş Kaynaklar Listesi	200
Ekler	202
EK-1: ÜLKEMİZDE FAALİYET GÖSTEREN MÜZELERİN “SANAL MÜZE” VE “SANAL TUR” HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	202
Yönerge:	202
EK-2: SANAL MÜZE HAZIRLANMASI	203
Yönerge	203

BÖLÜM 10

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Alanlar

Özet	205
Giriş	206
1. Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihsel Alanların Kullanımı	
Neden Önemlidir?.....	207
2. Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihsel Alanlardan Nasıl Yararlanılabilir?.....	212
3. Tarihsel Olay Yeri İnceleme Tekniği	215
4. Tarihsel Canlandırma Etkinlikleri	216
4.1. Fotoğraf Karesi/Anı ve Donuk İmge.....	216
4.2. Monolog	216

5. Etkinlik Örnekleri	217
5.1. İzmir Aydın Demiryolu hakkında kısa bilgi.....	218
5.2. Tarihsel Alanın İncelenmesi	220
Sonuç.....	222
Değerlendirme Soruları.....	223
Kaynaklar.....	223

BÖLÜM 11

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Şehitlik, Anıt ve Mezarlıkların Kullanımı

Özet	225
Giriş.....	226
1. Şehitlik, Mezarlık ve Anıt Çalışmaları İçin Hazırlık ve Uygulama Tavsiyeleri.....	227
2. Şehitlik, Mezarlık ve Anıt Çalışmalarında Uyulması Gereken Prensipler.....	228
3. Şehitlik, Mezarlık ve Anıt Çalışmalarında Temel Sorular ve Yapılması Gerekenler	228
4. Şehitlik, Mezarlık ve Anıt Çalışması	230
5. Tamamlayıcı Sınıf Etkinlikleri	230
Sonuç.....	231
Değerlendirme Soruları.....	231
Kaynaklar.....	231
Ekler	232
EK-1: MEZAR TASVİR YAPRAĞI.....	232
Sorular.....	232
EK-2. ETKİNLİK KARTI: MEZAR TAKİP FORMU	232
EK-4: UYGULAMA ÖRNEKLERİ	233

BÖLÜM 12

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Coğrafi Alanlar

Özet	237
Giriş.....	238

1. Coğrafi Alan Gezileri ve Gezi-Gözlem Metodu.....	238
2. Uygulama	240
2.1. Gezi Hazırlığı.....	242
2.2. Gezi Uygulaması:	244
2.2.1. Gps Etkinliği:	248
2.2.2. Sarıkum Gölü ve Kıyı Şekillerinin İncelenmesi:	249
3. Gezi Dönüşü ve Arazide Yapılan Gözlemlerin ve Ölçümlerin Değerlendirilmesi.....	250
Sonuç.....	251
Değerlendirme Soruları.....	253
Kaynaklar.....	254
EK: BİLİMSEL ALAN GEZİSİ TUTUM ÖLÇEĞİ (BAGTÖ)	255

BÖLÜM 13

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE DOĞA EĞİTİMİ

Özet	259
Giriş.....	260
1. Doğa Eğitimi	260
2. Doğa Eğitimi Çalışmalarının Sosyal Bilgiler Öğretiminde Rolü	266
3. Okul Dışı Etkinlik Olarak Doğa Eğitiminden Neden ve Nasıl Yararlanılmalıdır.....	274
Sonuç.....	275
Değerlendirme Soruları	276
Kaynaklar.....	277
Ekler	278
EK-1: ÖRNEK ÇALIŞMA ETNİKLİKLERİ VE FORMLARI	278
EK-2: ETKİNLİK A.....	279
EK-3: ETKİNLİK B	280
EK-4: ETKİNLİK C.....	280
EK-5: ETKİNLİK D.....	281
EK-6: ETKİNLİK E	281
EK-7: ETKİNLİK F	282

BÖLÜM 14

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Resmi Kurumlar

Özet	283
Giriş.....	284
1. Sivil Toplum Kuruluşlarıyla Resmi Kurumların Farklı ve Benzer Yönleri	284
2. Okul Dışı Öğrenme Etkinlikleri ve Resmi Kurumlar.....	285
3. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Resmi Kurumlar.....	287
Sonuç.....	291
Değerlendirme Soruları.....	292
Kaynaklar.....	293
Ekler	294
EK-1: TÜKETİCİNİN HAKKI, TÜKETİCİ HAKLARI HAKEM HEYETİNDEN SORULUR	294
EK-2: İLÇEMİZİN YEREL YÖNETİCİSİ	295
EK-3: İLÇEMİZİN MÜLKİ İDARE AMİRİNE ZİYARET	296
EK-4: TELEVİZYONDA İZLEDİĞİMİZ HABERLER, FİLMLER, DİZİLER HEPŞİDE RTÜK'ÜN ÇEMBERİNDEN GEÇER.....	296
EK-5: MEKTUPLARIN YOLCULUĞU.....	297
EK-6: KİTAPLARLA BULUŞUYORUZ.....	298
EK-7: TEMSİL EDİLDİĞİMİZ YERİ GEZELİM.....	299
EK-8: GELİN MESLEKLERİ TANIYALIM	300

BÖLÜM 15

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Eğitiminde Özel Sektör Kurumları

Özet	303
Giriş.....	304
1. Okul Dışı Öğretimde Özel Sektör Kurumları	305
2. Özel Sektör Kurumlarına Gezi Çalışmaları	307
3. Özel Sektör Kurumlarına Gezi Planlama ve Uygulama Süreci	309
4. Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Özel Sektör Kurumlarına İlişkin Sınırlılıklar ve Güçlükler	315
5. Girişimcilik ve Ekonomi Okuryazarlığı Açısından Özel Sektör Kuruluşlarında Okul Dışı Öğrenme	316

6. Bir Okul Dışı Öğrenme Ortamı Örneği: “Me & My City.....	318
Sonuç.....	320
Değerlendirme Soruları.....	320
Kaynaklar.....	321
Ekler	322
EK-1: ÇİKOLATANIN TARİHİ.....	322
EK-2: ÇİKOLATA FABRİKASINA YAPILAN GEZİDEN GERİYE	
KALANLAR.....	324

BÖLÜM 16

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Özet	327
Giriş.....	328
1. Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşlarını Tanıma	329
1.1. Sivil Toplum ve Sivil Toplum Kuruluşları	329
1.2. Sivil Toplum Kuruluşlarının Türleri ve İşleyişleri.....	331
2. Sivil Toplum Kuruluşları ve Eğitim İle İlişkisi.....	333
2.1. Sivil Toplum Kuruluşlarının İşleyişlerini Öğrenme Amaçlı Ziyaretlerin Sosyal Bilgiler Öğretimindeki Rolü.....	335
2.2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Sivil Toplum Kuruluşlarının Yer Aldığı Öğrenme Alanları:	336
Sonuç.....	337
Değerlendirme Soruları.....	338
Kaynaklar.....	339
EK: ETKİNLİK ÖRNEĞİ	340
Form 1.....	342
Sivil Toplum Kuruluşunu Ziyaret.....	342
Form 2.....	343

BÖLÜM 17

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE EV ÖDEVLERİ

Özet	345
Giriş.....	346
1. Ev Ödevlerinin Amacı, İşlevi ve Özellikleri.....	348

2. Ev Ödevlerinin Özellikleri	349
3. Ev Ödevleri ve Aile.....	351
4. Ev Ödevleri ve Öğretmen.....	354
5. Ev Ödevi Verilirken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar	356
6. Ev Ödevinin Faydaları	358
7. Ev Ödevlerinin Kontrol Edilmesi ve Düzeltilmesi.....	359
8. Ödevlere Yönelik Öğrenci Özelliklerinden Kaynaklanan Sorunlar	360
Sonuç.....	360
Değerlendirme Soruları.....	361
Kaynaklar.....	362
Ekler	363
EK-1: SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖDEV ÖRNEĞİ.....	363
EK-2: ÖDEV DEĞERLENDİRME FORMU	364

BÖLÜM 18

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE BİLİMSEL VE SANATSAL ETKİNLİKLER

Özet	367
Giriş.....	368
1. Proje Fuarları	368
1.1. Fuarlar ve Tarihçesi:	368
1.2. Bilim Fuarları:	369
1.3. Proje Yarışmalarının Tarihsel Gelişimi:	370
1.4. Proje Fuarları ve Proje Yarışmalarında Öğrencilerin Eğitimsel Kazanımları: ..	372
1.5. Sosyal Bilgiler Proje Fuarı:	372
2. Kongreler ve Sempozyumlar.....	376
3. Sergiler	378
Sonuç.....	381
Değerlendirme Soruları.....	382
Kaynaklar.....	383
Ekler	385
EK-1: SERGİ YAPIYORUZ, ŞEHİRİMİZİ TANITTIYORUZ.....	385
EK-2: DEPREME HAZIRLANIYORUZ	386

BÖLÜM 19

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sosyal Medya

Özet	389
Giriş.....	390
1. Medyadan Sosyal Medyaya: Kavramsal Bir Giriş.....	392
1.1. Sosyal Medya Nedir?.....	393
2. Dijital Yerliler ve Göçmenler: Yeni Medya Eğitim Olgusunu Nasıl Etkileyebilir?.....	394
3. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Yeni Medyanın Yeri	397
4. Sosyal Medyaya Yönelik Eğitim Uygulamaları.....	398
4.1. Facebook ve Eğitsel Uygulamalar.....	399
4.2. Twitter ve Eğitsel Uygulamalar.....	400
4.3. Flickr ve Eğitsel Kullanımları	403
4.4. Youtube ve Eğitsel Uygulamalar.....	403
Sonuç.....	405
Değerlendirme Soruları.....	406
Kaynaklar.....	407
Ekler	409
EK-1: TARİHTE BOLU	409
EK-2: SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ WEB SİTESİ.....	412

BÖLÜM 20

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE HİZMET EDEREK ÖĞRENME

Özet	415
Giriş.....	416
1. Hizmet Ederek Öğrenme Yaklaşımı Nasıl Ortaya Çıkmıştır.....	417
2. Hizmet Ederek Öğrenme Yaklaşımının Öğrenciler Üzerindeki Olumlu Etkileri	419
3. Nitelikli Bir Hizmet Ederek Öğrenme Uygulaması İçin Gerekli Ölçütler ve Uygulama Örnekleri	420
4. Hizmet Ederek Öğrenme Proje Örnekleri	428
Sonuç.....	436
Değerlendirme Soruları.....	436
Kaynaklar.....	437

1. BÖLÜM

OKUL DIŞI SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNİN AMACI ve KAPSAMI

*Ahmet ŞİMŞEK**

*Selahattin KAYMAKCI***

*“Eğer bugün, dün öğrettiğimiz gibi öğretiyorsak,
çocuklarımızın geleceğinden çalıyoruz demektir.”*

John DEWEY

Bu bölüm sonunda aşağıdaki kazanımların gerçekleşmesi beklenmektedir:

- Okul dışı öğretimi tanımlar.*
- Okul dışı öğretimin amacı ve kapsamını açıklar.*
- Okul dışı öğretimin felsefi ve tarihsel arka planını kavrar.*
- Okul dışı öğretim ve sosyal bilgiler ilişkisini değerlendirir.*
- Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak okul dışı öğretim ortamlarını araştırır.*

Özet

Okul dışı öğrenme alanyazında çok geniş bir anlama ve kavramsal çerçeveye sahip olabilmektedir. Okul dışında öğrenmeye yönelik her etkinlik bu çerçeve içinde değerlendirilebilmektedir. Bu çalışmada okul dışı öğrenme kavramını, okul ve sınıf dışında örgün eğitim programlarına katkı sđlayan her türlü planlama ve uygulama olarak ele aldık. Bu çerçevede sosyal bilgiler gibi doğrudan toplmla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutum kazandırmaya yönelik bir ders içeriğini zenginleştirebilmesi için nelerin yapılabileceğini sorguladık. Bu bağlamda okul dışı öğrenmenin felsefi ve psikolojik temellerini açıklanmış, okul dışı öğrenmenin sosyal bilgiler öğretim programında ve ders kitaplarına nasıl yer bulduğunu gösterilmiş, yasal süreçlerinin neler olduğunu anlatılmış, sözlü tarih, yerel tarih, müzelerin, sanal müzeler, tarihsel mekanlar, şehitlik, anıt, mezarlıklar, coğrafi gezi, doğa eğitimi, sosyal medya, sivil toplum kuruluşları,

* Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: simsek@sakarya.edu.tr.

** Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, e-posta: kaymakci37@yahoo.com.

resmi kuruluşları, fuar ve sergiler ve servis ögenme etkinlikleriyle nasıl zenginleştirilebileceği hem teorik anlamda detaylı işlenmiş hem de gerçek uygulama tecrübeleri, gerekli döküman desteğiyle paylaşılmıştır.

Giriş

Toplum olarak atalarımızın deneyimlerini içeren sözlere çokça değer verir, yeri geldiğinde de kullanırız. Dillerimize dolanan bu sözlerden biri "çok yaşayan değil, çok gezen bilir"dir. Malum olduğu üzere, bu sözde asıl amaçlanan, gezerken yapılan gözlem faaliyetleriyle birlikte bilgi ve görgünün artırılmasıdır. Tabiki "bakmakla görmek ayrı şeylerdir." Dolayısıyla yapılması gereken, gezerken gözlemi etkin ve amaçlı bir şekilde gerçekleştirmek, gördüklerinden kendi yaşantısına katkılar elde edebilmektedir.

1. Okul Dışı Öğretimin Tanımı, Amacı ve Kapsamı

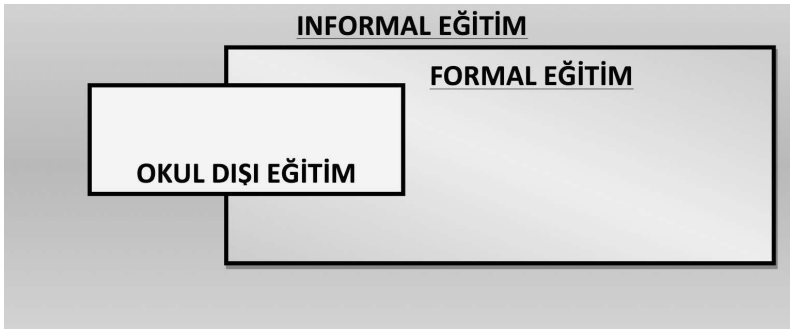
"Okul dışı öğretim nedir?" sorusunun cevabından önce okulun ne anlama geldiğinin tam anlaşılması yararlı olacaktır. Eğitim ve Öğretim Terimleri Sözlüğü'nde okul; kendini eğitim-öğretim işlerine vermiş ve en azından bir öğretmenle öğrencilerden oluşan topluluk veya kurum olarak tarif edilmiştir (Öncül, 2000). Oktay'a göre (2011) ise uygun iç ve dış fiziksel imkanlara, alanında iyi yetişmiş başarılı öğretmenlere sahip, toplumla barışık, öğrenme-öğretme faaliyetlerini dört duvar arasına hapsedmeden içinde bulunduğu çevrenin ve sosyo-kültürel ortamın tüm imkanlarını kullanarak aile ile işbirliğini sağlayan kurumdur. Dolayısıyla okul sadece bir bina içerisinde değil, aynı zamanda mevcut bulunduğu çevrede eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdüren bir kurumdur. Bu durum okul dışı öğretim kavramını ön plana çıkarmaktadır.

Okul dışı öğretim, mekan olarak okul bahçesinde, okul civarında veya okulun dışında yapılan eğitimidir. Dolayısıyla eğitim-öğretim faaliyetleri nerede yapılabiliyor ve etkinlikleri amacına ulaştırılabiliyorsa orada konunun öğretilbileceğini savunan akımdır (Ford, 1986). Bamberger & Tal'a göre (2007) okul dışı öğretim; eğitim-öğretimde yerel kaynakları ve toplum odaklı içeriği kullanmaya yarayan, bireysel öğrenme deneyimlerini geliştiren, öğretmen ve öğrenci arasındaki hiyerarşik ilişkiyi ortadan kaldıran öğretim türüdür. Diğer bir tanımda ise okul dışı öğretim eğitim-öğretim süreci içerisinde ve öğretim programı doğrultusunda okul binası dışındaki ortam ve kurumlardan yararlanmayı öngören öğretim faaliyeti olarak tanımlanmaktadır (Salmi, 1993). Tanımlardan hareketle okul dışı öğretimin önemli özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Okul dışı öğretim okul binası dışındaki kişi, alan, kurum ve kaynakları kapsar.
- Okul dışı öğretimin eğitim-öğretim süreci içerisinde öğretim programı kazanımları doğrultusunda yapılması esastır.
- Okul dışı öğretimin planlı ve programlı öğrenme yaşantılarını içermesi gerekir.
- Okul dışı öğretim öğrencilerin bireysel deneyimlerine dayanır.
- Okul dışı öğretimde öğretmen-öğrenci ilişkisi hiyerarşik değildir.

Okul dışı öğretim İngilizce alanyazında "out-of-school / outside-of-school education / learning", "outdoor veya out of doors education / learning", "out of class education / learning", "out of school experinces / opportunities", "field veya study trip", "field work" gibi kavramlarla ifade edilmektedir (Blomberg, 1967; Braund & Reiss, 2006a, 2006b; Colardyn & Bjornavold, 2004; Eshach, 2007; Kazina & Swayze, 2009; Koosimilea, 2004; Kuh, 1995; Roller, 1974; Strauss & Terenzini, 2007; Wilkes-College, 1973; akt. Ertaş, 2012; Alleman & Brophy, 1994; Garcia & Michaelis, 2001; Lambert & Balderstone, 2000; Maxim, 2003; Nelson, 1987; Welton & Mallan, 1999; Zarrillo, 2000). Ülkemiz eğitim bilimleri alanyazınında ise yapılan bazı akademik çalışmalarda "sınıf dışı öğretim/öğrenme" ve "ders dışı etkinlikler" kavramlarının okul dışı öğretim yerine kullanıldığı görülmektedir (Altın & Demirtaş, 2012; Altın & Atçı, 2012; Binbaşoğlu, 2000; Çengelci, 2013; Okur-Berberoğlu & Uygun, 2013).

Hemen belirtelim ki okul dışı öğretim, informal ve yaygın eğitim değildir. Informal eğitimin yaşamın her alanında etkili olma, belirli bir plan ve programa dahilinde gerçekleşmeme gibi özelliklerinden dolayı, yaygın eğitim de örgün eğitim dışındaki eğitim-öğretim faaliyetlerini kapsamamasından dolayı (Kale, 2007) okul dışı öğretimden ayrılmaktadır. Salmi (1993), okul dışı öğretim informal eğitimle formal eğitim arasında bir köprüdür diyerek düşüncesini şöyle görsel hale getirmiştir:

Şekil 1: Formal eğitim, informal eğitim ve okul dışı öğretim ilişkisi

Okul dışı öğretim sadece gezi ve gözlem yöntem/teknik de değildir. Okul ve sınıf içinde yapılan eğitsel çalışmaları tamamlamak konuya ilişkin bilgileri ilk kaynaktan elde ederek konunun yaşama bağlantısını kurmak için yapılan faaliyet gezi; bir nesnenin, olayın veya gerçeğin niteliğine ilişkin bilgi edinmek amacıyla kullanılan yöntem/teknik de gözlemdir. Dolayısıyla gezi ve gözlem tekniği okul dışı öğretimde kullanılan yöntem/tekniklerden birisidir; okul dışı öğretim değildir (Demirel, 2008).

Okul dışı öğretimin amacı, okul veya okul dışında öğretim programında yer alan kazanımlara uygun olarak, öğrencilerin yaş, ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda kişisel gelişimlerini sağlamaktır (Binbaşoğlu, 2000). Okul dışı öğretim; etkili öğretim yapmak, soyut bilgileri somutlaştırmak, eğitim-öğretimde gerçekliği sağlamak, insan ve çevre ilişkisiyle ilgili farkındalık oluşturmak, doğa sevgisi kazandırmak, çevre okuryazarlığını gerçekleştirmek, vücudu dinlendirme ve sağlıklı yaşamı sağlamak, diğer insanlar ve çevreyle iyi ilişkiler kurmak için de yapılabilir. Bu bağlamda okul dışı öğretimin öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönlerini kendi yaşantılarından hareketle geliştirmeyi amaçladığı söylenebilir. Bilişsel yönden öğretim programında yer alan kazanımların bilgi boyutuna, duyuşsal yön kazanımların değer boyutuna, devinişsel yön beceri boyutuna ve yaşantı yönü ise bireylerin yaptıkları etkinlikler aracılığıyla elde ettikleri deneyime işaret etmektedir (Hammerman & Hammerman 1969; akt. Bunting, 2006).

Okul dışı öğretim üç boyutu bulunmaktadır. Bunlar aşağıdaki şekilde açıklanmıştır (Bunting, 2006; akt. Karademir, 2013).

Şekil 2: Okul dışı öğretimin üç boyutu

Genişletme boyutu; çalışılan konuyu veya öğretim programında yer alan kazanımı okul duvarlarının dışına taşıyarak yapılandırılmış öğrenme etkinliklerinin kapsamını genişletme sürecini içermektedir. İçerik veya kapsam boyutu ise yaşanan çevre, doğal ortamlar, çevre insan-insan çevre ilişkileri ve kişisel beceriler gibi konuları bünyesinde barındırmaktadır. Öğretim yöntemleri ise okul dışı öğretim yapılırken konu, kazanım ve imkanlar çerçevesinde konuyu daha iyi kavratmak için kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerini ifade etmektedir.

2. Okul Dışı Öğretimin Felsefi ve Tarihsel Arka Planı

Okul dışı öğretimin öncüleri olarak günümüz modern eğitim sisteminin de kurucularından Comenius, Locke, Rousseau, Pestalozzi, Froebel ve Dewey gibi düşünürler gösterilmektedir (Okur-Berberoğlu & Uygun, 2013). Bu düşünürlerin genel anlamda eğitime bakışları değerlendirildiğinde bireylerin deneyimlerinin eğitim-öğretimde başat faktörler olduğunu belirttikleri görülmektedir. Comenius'un ölü kitapların yerine doğanın canlı kitaplarıyla öğrencilerin yüzleştirilmesi isteği, Locke'un uygulamanın vücudu ve ruhu olgunlaştırdığı düşüncesi, Rousseau'nun çocuğu hazır bilgi yerine bilgiyi kendi deneyimleri ve incelemeleriyle öğrenmesi hedefi, Pestalozzi'nin çocukların keşif ve kabiliyetlerini esas alarak kırlarda yaptığı uygulamaları, Froebel'in çocukların dış dünyadaki varlıkları tanımaları için onlara dokunmaları ve onları kullanmaları görüşü ve Dewey'nin yaparak yaşayarak öğrenmeyi esas alan uygulamaları ve öğretileri okul dışı öğretimin felsefi arka planını aydınlatan fikrî unsurlardır (Kansu, 1939).

Tarihsel gelişimine bakıldığında dünyadaki modern anlamda okul dışı öğretime yönelik uygulamaların 19. yüzyılın son çeyreği ile 20. yüzyılın başlarında sistematik hale getirildiği anlaşılmaktadır. 19. yüzyıl öncesinde de okul dışı öğretim ortamlarından bazılarına yönelik uygulamalar mevcuttu. Örneğin okul dışı öğrenme türlerinden biri olarak gösterilen sözlü tarihin geçmişi yazı öncesine kadar ulaşabilmektedir. Dolayısıyla burada kitapta konu edilen okul dışı öğretim, öğretim programı doğrultusunda planlı bir şekilde okul dışında gerçekleştirilen öğretim etkinliklerinin tamamını içeren bir yaklaşımdır.

Alanyazından hareketle okul dışı öğretimin Amerika Birleşik Devletleri'nde 19. yüzyılın sonlarına doğru Broadoaks Okulları'nda uygulanmaya başlandığı iddia edilmektedir. Bu okulu kuran Ada Imelda Brooks kardeşlerin "doğanın kendisinin bir laboratuvar olarak derslerde işe koşa koşulması" fikri 1912 yılında Kaliforniya Eyalet Programı'na da yerleştirilerek ilk defa okul dışı öğretim öğretim programlarında yer almaya başlamıştır (Stine, 1997; akt. Okur-Berberoğlu & Uygun, 2013). Öte yandan 1896-1926 yılları arasında İngiltere'de faaliyet gösteren

Güney Londra Kızlar Okulu'nda öğretmenlik yapan Dr. Lilian Clarke eğitim-öğretim etkinliklerinde okul bahçelerinin etkin bir şekilde kullanılmasını öngören birtakım kurallar geliştirmiştir (Rickinson, Dillon, Teamey, Morris, Choi, Sanders & Benefield, 2004). Bununla birlikte II. Dünya Savaşı süreci ve sonrasında okul dışı öğretim harici (outward) öğretim adı altında geliştirilmiş, özellikle Alman eğitimci Kurt Mathias Robert Martin Hahn (1886-1974) okul dışı öğretimin sistematik hale getirilmesinde önemli roller üstlenmiştir (Okur-Berberoğlu & Uygun, 2013).

Ülkemizdeki eğitim uygulamalarına bakıldığında 20. yüzyılın başlarında Batı eksenli yaklaşımların hayata geçirilmeye başlandığı görülmektedir. Örneğin 1913'te yayımlanan Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-u Muvakkatı'nda tarih müfredat programı içerisinde öğretmenlerin öğrencilerini eski Osmanlı eserlerini gezmeye götürmesi istenmektedir (Safran, 1999-2000). Dolayısıyla -her ne kadar uygulama açısından sorunlar o dönemde yaşanmış, hatta bu dönemde de yaşamaya devam etmiş olsa da- Osmanlı Devleti Amerika Kaliforniya Eyaleti'nin okul dışı öğretimi programlarına koymasından sadece 1 yıl sonra kendi programına eklemiştir. Bununla birlikte gerek Osmanlı Devleti'nin son dönemi gerekse cumhuriyetin ilk yıllarında özellikle köy öğretmeni yetiştirme projesinden hareketle okul dışı öğretimin uygulamaya geçirilmeye çalışıldığı, İhsan Şerif'in müze dersleri, Muallim Cevdet'in öğrencileriyle yaptığı yerel tarih gezileri, Esat Şerafettin'in Darülfunun'da açtığı botanik bahçesi, Ethem Nejat'ın ağaç bayramı etkinlikleri, fuat Baymur ve Çağatay Uluçay gibi eğitimcilerin çalışmalarının okul dışı öğretimin ülkemizdeki gelişiminde önemli rol oynadığı belirtilmektedir (Okur-Berberoğlu & Uygun, 2013; Işık, 2010; Safran & Ata, 1998).

3. Okul Dışı Öğretim ve Sosyal Bilgiler***

Okul dışı öğretimin eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanıldığı derslerden biri de sosyal bilgilerdir. Milli Eğitim Bakanlığı'nca (2006) sosyal bilgiler, bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset, hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan, öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği, toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilk ve ortaokul dersi olarak tanımlanmaktadır.

Hayatın ve toplumun içinde olması gereken sosyal bilgiler günümüzde çoğunlukla sınıflara hapsedilmiştir. Bu durum hem sosyal bilgiler dersinin doğasına aykırıdır, hem de öğrencilerin sosyal bilgiler dersini sıkıcı bulmalarına ne-

*** Bu bölümün kurgulanmasına yaptığı katkılardan dolayı kıymetli meslektaşımız Doç. Dr. Ufuk ŞİMŞEK'e teşekkür ederiz.

den olmaktadır. Günümüzde sosyal bilgiler alanında birçok sorundan bahsetmek mümkündür olmakla birlikte temel bazı sorunların daha çok ön plana çıktığı görülmektedir. Hem öğretmenler hem de öğrenciler büyük oranda ders kitabına bağımlı ve kısıtlı durumdadırlar. Öğrenciler sosyal deneyimlere yabancılaşmış ve dinamik toplum hayatından kopuk bir içeriğe mahkûm olmuşlardır. Bu da istenen düzeyde demokratik değerlerin oluşması, yenilikçi teknolojileri kullanımını ve öğrencilerin entelektüel bilgi ve becerilerinin gelişmesini engellemektedir (Foran, 2008). Bununla birlikte her ne kadar ders kitapları öğrencinin bilgiyle bağ kurması için yeterli araçlar olarak görülse de öğrencilerde bilgiyi oluşturma, bilgiyi kullanma, sonuç çıkarma ve analiz etme gibi eleştirel ve yaratıcı yetenekleri geliştirmektedir. Bu da aktif katılım ve öğrenme sorumluluğunu sınırlandırmakta hatta yok edebilmektedir (Lindsay & Ewert, 1999).

Tüm bu durumlar sosyal bilgiler dersinin sosyal katılım gerektiren doğasına aykırıdır. Bundan dolayı öğrencilere özgün deneyim ve bilgiler kazandırabilecek yeni bir yönteme ihtiyaç vardır. Sosyal bilgiler dersi geniş bir yelpazeye sahip olan içeriğini öğretmek öğrencilerin içinde yaşadığı topluma uyumunu sağlarken okul duvarlarının dışına çıkmalı ve öğrencileri toplumsal hayata hazırlamalıdır. Okul dışı öğrenme öğretmen ve öğrencilere eşsiz fırsatlar sunar. Özellikle sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenmenin eşsiz deneyimler sunduğunu kavramaları çok önemlidir. Sosyal bilgiler öğretimi için okul dışı öğrenmeler kadar zengin bir kaynak yoktur (Foran, 2008). Öte yandan sosyal bilgiler öğretim programlarında yer alan sosyal katılım, gözlem, mekanı algılama, zamanı ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama ile empati gibi beceriler okul dışı öğrenmeyi gerekli kılmaktadır (Çengelci, 2013).

Sosyal bilgilerin okul dışında öğretimi dersin genel amaçlarının ve öğretim programlarında verilen kazanımların gerçekleştirilmesini sağlar. Bu yolla öğretim programlarının geliştirilmesine de yardımcı olacağı gibi öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönden gelişimine katkı sunar. Öğrencilerin sosyal bilgilerin günlük yaşamla ne denli ilişkili olduğunu görmelerini sağlayarak sınıfla gerçek yaşam arasında anlamlı bir köprü kurar. Ev ödevi kavramının kapsamını genişletir ve velilerin bir kaynak olarak çocuklarının öğrenme etkinliklerine yardımcı olmalarını sağlar (Alleman & Brophy, 1994). Buna ilaveten okul dışı sosyal bilgiler öğretimi öğrencilere topluluk duygusu, soyut fikirleri daha iyi kavrama, farklı deneyimler yaşama ve sorumluluk alma gibi önemli becerileri de kazandırır (Knapp, Swan, Vogl & Vogl, 1986).